

MUZEJSKI VJESNIK 5

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Čakovec, Grabrovnica, Kalinovec, Koprivnica, Križevci, Trakošćan,
Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Marina Šimek (glavni i odgovorni urednik), Darko Sačić, Miroslav
Klemm, Dragutin Feletar, Marijan Špoljar, Branimir Šimek
(tehnički urednik)

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje.
Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Časopis solidarno financi-
raju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

NAKLADNIK

Gradski muzej Varaždin

ZA NAKLADNIKA

Jasna Tomičić

TISAK

NIŠRO Varaždin, naklada 800 komada

BROJ 5 — VELJAČA 1982.

GOD. V.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori

SADRŽAJ

MUZEJ I ŠKOLA

- Marijan Špoljar: Muzej i škola 3
— Antun Kozina: Etnografsko blago u osnovnim školama
krapinskog kraja i njegova zaštita 6

STRUČNI ČLANCI

- Zorko Marković: Nekoliko arheoloških bilježaka iz sjeverozapadne Hrvatske 11
— Zoran Homen: Novi kasnobrončanodobni lokalitet u Križevcima 18
— Marina Šimek: Nekoliko nalaza iz halštatske zemunice u Sigecu 25
— Josip Vidović: Arheološko istraživanje starijeg željeznog doba u Međimurju 34
— Željko Tomičić: Arheološka istraživanja antičke nekropole kod sela Trnovčaka u Međimurju 41
— Željko Tomičić: Rezultati arheoloških terenskih rekognosciranja Međimurja u 1981. godini (antika i srednji vijek) 48
— Tomislav Đurić: Stanje srednjovjekovnih gradina u sjeverozapadnoj Hrvatskoj (II) 55
— Antun Kozina: Numizmatički nalaz iz ruševina Trikraljske kapele na Tkalcima — Krapina 61
— Ljubica Ramušćak: Ansambl ruralne arhitekture u Selnici 63
— Libuše Kašpar: Neki etnološki izvori iz dnevnika Ivana Kukuljevića 67
— Vladimir Kidišević: Konzervacija slika iz fundusa varaždinskog muzeja 71

LIČNOSTI

- Antica Bregović: Franjo Košćec — osnivač Entomološkog odjela Gradskog muzeja Varaždin 77
— Marijan Špoljar: In memoriam Stjepan Kukec 80
— Zorko Marković: In memoriam Dr. Stojan Dimitrijević 81
— Tomislav Đurić: Umjesto »In memoriam« Dasenu Vrsaloviću 83
— Marina Šimek: Sjećanje — Dragutin Galina 85

VIJESTI

- Željko Tomičić: Novosti u antičkoj zbirci Arheološkog odjela Muzeja Međimurja Čakovec 89
- Damir Brzović — Branko Begović: Novootkriveni srednjovjekovni lokalitet kod Otrovanca 91
- Jasna Tomičić: Galerija slika Varaždin otvorena po treći put 93
- Miroslav Klemm: Izložba »Osam stoljeća Varaždina« u Gradskom muzeju Varaždin 96
- Franjo Horvatić: Zbirka NOB-a u Velikom Pogancu 97
- Dragutin Feletar: Informacija o nekim knjigama izdanim u Podravini 1981. 99
- Marijan Špoljar: U povodu savjetovanja »Suvremenost kao muzeološka tema za budućnost« 101
- Zorko Marković: Uz simpozij o Vojnoj krajini i njezinom sjedinjenju s građanskom Hrvatskom 102
- Libuše Kašpar: Savjetovanje etnologa u Ormožu 104
- Libuše Kašpar: XVII savjetovanje etnologa u Neumu 105

AKCIJE

- pripremili Miroslav Klemm i Marina Šimek 109

umjetnog obrta posuđeno je od Historijskog arhiva Varaždin i Župnog ureda u Varaždinu. Uz izložbu tiskan je katalog sa uvodnim tekstom, popisom izložbenih predmeta i dvadeset fotografija. Među izloženim predmetima ističe se dokument o potvrdi varaždinskih gradskih sloboda od Ulricha Celjskog, žezlo varaždinskog gradskog suca, knjiga Antuna Vramca »Postilla«, brončani top iz 17. stoljeća, zavjetna slika s prikazom katastrofalnog požara iz 1776. godine, knjiga Ivana Krstitelja Lalangue »Vrachtva ladanyszka«, pokaznica zlatara Antuna Tóroka, koncept hrvatskog govora Ivana Kukuljevića Sakcinskog, rukopis Vatroslava Jagića. Izložba traje zaključno do kraja mjeseca siječnja 1982. godine.

Franjo Horvatić, Muzej grada Koprivnice

ZBIRKA NOB-a U VELIKOM POGANCU

Već više godina Muzej grada Koprivnice, pored djelatnosti u matičnoj zgradi, nastoji proširiti muzejsku djelatnost u veća sela naše općine, formiranjem zavičajnih muzejskih zbirki. Mišljenja smo da takvim radom lakše dolazimo u neposredan kontakt sa zainteresiranim građanima i školama; za sakupljanje, čuvanje i konačno prezentiranje arheološke, povijesne, kulturno-povijesne, etnografske i druge muzejske građe. Na takav rad, između ostalog, potaklo nas je i često osnivanje privatnih zbirki, kao što je bila zbirka u župnom uredu u Koprivničkim Bregima. Kad je bio prisutan osnivač, zbirka je kako-tako funkcionirala, mislim, bila je pristupačna i posjetiocima, a kada je osnivač napustio Brege, nestalo je i vrlo vrijedne zbirke. Da takva sudbina ne bi zadesila i ostale zbirke, potrebna je i nakon formiranja stalna veza i nadzor nad sakupljenim i izloženim predmetima od strane matičnog muzeja. Često je vrlo teško nakon formiranja zbirke uspostaviti odgovarajući odnos i nadzor nad zbirkom, jer muzeji takav posao smatraju dodatnim opterećenjem, a mjesne zajednice ili suosnivači nakon izvjesnog vremena zaboravljaju preuzete obaveze.

Prvu takvu zbirku formirali smo i postavili je 1975. godine u Starom gradu na PRC-u (»Podravkin« rekreacioni centar). U staroj, obnovljenoj klijeti iz 19. stoljeća, vrlo atraktivnom objektu,

postavili smo etnografsku zbirku vinogradarstva. Ona je i danas u dobrom stanju, ali je većinom zatvorena, tako da posjetioci PRC-a, osim objekta pored kojeg moraju proći, ako idu do ugoštitelja, nemaju prilike razgledati tu vrijednu postavu. Sasvim je drugi slučaj sa zavičajnom zbirkom u Đelekovcu koju smo formirali zajedno s mjesnom zajednicom, a koja je na zadovoljstvo posjetilaca i nas muzealaca redovito nedjeljom otvorena. Nadamo se da će tako biti i sa zbirkom NOB-a: »Razvoj borbenih jedinica na teritoriju Kalnika, Bilogore i Podravine« koju smo postavili 1981. godine u školi XXXII. divizije u Velikom Pogancu prigodom proslave četrdesete obljetnice ustanka naroda i narodnosti Jugoslavije.

Nadamo se da će novopostavljena zbirka animirati mještane Velikog Poganca i ostalih kalničkih sela da je svojim darovima, prikupljanjem starog oružja i drugim predmetima, obogate i dopune. Zbirka je smještena u dvije bivše učionice, na panoima površine 25 kvadratnih metara. Fotografijama, legendama, kartama i dokumentima, na didaktički način i odgovarajućom kronologijom, zbirka govori o ustanku i o borbenim jedinicama od prvih partizanskih grupa, odreda, o brigadama, o XXXII diviziji i Desetom korpusu zagrebačkom.

Postavu počinjemo prikazom napada fašističkih sila na Jugoslaviju i komadanja zemlje. Dalje govorimo o ustanku u našem kraju, partizanskim grupama na Kalniku, o Javorovačkoj grupi, Bjelovarskoj grupi i o prvom organiziranom napadu partizana na općinsku zgradu u Novigradu Podravskom 27. XI 1941. Zatim govorimo o teroru neprijatelja, o osnivanju sabirnog logora na »Danici«, o formiranju Kalničkog partizanskog odreda i o njegovim borbama na Kalniku, u Podravini i na Bilogori 1942. godine.

U postavi za 1943. godinu govorimo o osnivanju i borbama brigada »Braće Radića«, »Matije Gupca«, te u 1944. godini o Podravskom i Bjelovarskom odredu i o brigadi »Mihovil Pavlek-Miškina«. Posebnu pažnju posvetili smo prikazu borbi za prvo oslobođenje Podravine, Bilogore i Kalnika, a naročito prvom oslobođenju grada Koprivnice od 7. XI 1943. do 9. II 1944. godine. Dalje govorimo o uvjetima koji su omogućili stvaranje novih, većih, borbenih jedinica: XXXII divizije i Desetog korpusa zagrebačkog.

Zbirku završavamo pregledom priprema i borbi za proboj Srijemskog fronta, odnosno za konačno oslobođenje sjeverozapadne Hrvatske, Koprivnice i Zagreba.

S obzirom na to što se prazne učionice škole XXXII divizije u Velikom Pogancu namjeravaju u budućnosti koristiti kao neka

vrsta pionirskog i omladinskog odmarališta, smatramo da će ova muzejska zbirka biti najbolja direktna veza: škola — muzej, odnosno rasadište gajenja revolucionarnih i borbenih tradicija inspiriranih NOB-om.

Dragutin Feletar, Koprivnica

INFORMACIJA O NEKIM KNJIGAMA IZDANIM U PODRAVINI 1981.

Izdavačka »žetva« u Podravini u 1981. godini bila je dosta mršava u odnosu na neke ranije godine. »Podravski zbornik«, kao i »Biblioteka Podravskog zbornika«, koje izdaje već sedam godina Muzej grada Koprivnice, bilježe u 1981. samo dvije knjige. K njima valja još pribrojiti neka izdanja koja je tiskala »Podravka«, pa neke knjige tiskane izvan Koprivnice i, na kraju, neke zbirke izdane u privatnoj nakladi autora. I to bi bilo sve. Evo nešto opširnije informacije o pet izdanih knjiga u Podravini u 1981. godini.

»Podravski zbornik 81« ostaje i dalje vodeće i najznačajnije podravsko izdanje, i po obujmu i po dometima. Ovo, sedmo po redu, godište donosi na 340 stranica više od 40 radova o Podravini od isto toliko autora (tako je u ovom izdanju dosad objavljeno o Podravini više od tri stotine kvalitetnih radova, što je, bez sumnje, ogroman doprinos istraživanju ovoga kraja). Zbornik je posvećen ovaj put 40. obljetnici ustanka, pa je u prvom dijelu objavljen velik broj tema upravo o revolucionarnoj prošlosti Podravine i to specijalno o godinama pred rat i prvim ratnim događajima. Ovdje se ističu svakako dva opsežnija rada: Zdravka Dizdara »Djelovanje organizacija KPH u Podravini uoči rata i u toku 1941. godine« i Mire Kolar Dimitrijević »Društveno-ekonomski odnosi u Podravini od 1939. do kraja 1941. godine«. Uz to, u ovom bloku, objavljeni su i radovi Marijana Špoljara, Ante Dobrile Pepe (ratnog komandanta grada Koprivnice), Rade Milosavljevića, Franje Barišića i Dragutina Feletara. Drugi blok odnosi se na neke privredne teme, kao i prirodne karakteristike Podravine, a autori su Josip Bunić, Dragutin Feletar, Ivan Britig, Mirko Lauš, Adolf Malić, Stjepan Krčmar, Radovan Kranjčev i Marija Mandić. Ovaj put je podosta zastupljena i etnologija: Ivan Ivančan piše o običajima u ribolovu u Molvama i okolici, Željko Kovačić o